

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Davida Hipšra a soudců Tomáše Foltase a Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **J. K.**, zastoupen Mgr. Petrem Letovancem, advokátem se sídlem Lidická 544, Třinec, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 1. 2023, č. j. 18 Ad 24/2022-35,

t a k t o :

Kasační stížnosti **se nepřiznává** odkladný účinek.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 25. 5. 2022, č. j. MPSV-2021/189230-923 (dále též „napadené rozhodnutí“) zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – Krajské pobočky v Ostravě, kontaktního pracoviště Třinec, ze dne 12. 4. 2022, č. j. 124832/22/FM, jímž byl žalobci snížen příspěvek na bydlení. Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce žalobou, které Krajský soud v Ostravě shora označeným rozsudkem vyhověl a rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[2] Proti tomuto rozsudku brojí žalovaný (dále „stěžovatel“) kasační stížností, v níž současně navrhl, aby jí Nejvyšší správní soud přiznal odkladný účinek. V návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti uvedl, že se domnívá, že pokračováním v řízení podle napadeného rozsudku, který není dle jeho názoru v souladu s právními předpisy, by mohla vzniknout škoda žalobci tím, že by byl případně povinen vrátet přeplatek, a žalovanému tím, že by neoprávněně vyplatila dávku ze státního rozpočtu.

[3] Žalobce k návrhu uvedl, že nevidí důvod pro přiznání odkladného účinku, neboť napadeným rozsudkem nedochází k žádné závažné újmě a žalovaný neprokázal žádný závažný důvod pro přiznání odkladného účinku.

[4] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nejsou splněny.

[5] Podle § 107 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost nemá odkladný účinek. Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat, přičemž ustanovení § 73 odst. 2 až 5

s. ř. s. upravující odkladný účinek žaloby se užijí přiměřeně. Pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti musí být splněny tři materiální předpoklady: 1) výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí musí pro stěžovatele znamenat újmu, 2) újma musí být pro stěžovatele nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, 3) přiznání odkladného účinku nesmí být v rozporu s důležitým veřejným zájmem (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 1. 7. 2015, č. j. 10 Ads 99/2014-58, č. 3270/2015 Sb. NSS).

[6] Důvody existence nepoměrně větší újmy stěžovatele oproti jiným osobám jsou zásadně individuální a jsou také závislé na osobě a situaci stěžovatele. Povinnost tvrdit a osvědčit vznik újmy má proto stěžovatel zpravidla poukazem na konkrétní skutkové okolnosti věci. Vznik újmy musí být v příčinné souvislosti s výkonem napadeného rozsudku či jiným právním následkem plynoucím z rozsudku, popř. z rozhodnutí aprobevovaného rozsudkem krajského soudu. Zároveň musí jít o následek určité intenzity, aby jej bylo vůbec možno označit za újmu, kdy zákon hovoří o újmě „nepoměrně větší“. To má svou logiku, protože v řízeních, v nichž není vyhověno žádosti účastníka, případně je mu zrušeno či omezeno nějaké oprávnění nebo uloženo opatření či správní trest, na účastníka pochopitelně budou doléhat právní následky negativního rozhodnutí – ať by byly sebemírnější – tíživěji než na veškeré další osoby, kterých se rozhodnutí vůbec netýká. Zpochybnění přiznání odkladného účinku pro rozpor s důležitým veřejným zájmem leží oproti tomu na žalovaném (srov. usnesení Krajského soudu v Hradci Králové, č. j. 52 Ca/2003-144, č. 87/2004 Sb. NSS, či usnesení ze dne 7. 6. 2018, č. j. 1 As 170/2018-46).

[7] Z další judikatury pak vyplývá, že situace, ve kterých bude nutno přiznat odkladný účinek, budou nepochybně představitelné na straně žalovaného správního orgánu v poněkud omezenější míře, než jak tomu bude na straně žalobce (srov. např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2007, č. j. 2 Ans 3/2006-49, či usnesení téhož soudu ze dne 2. 5. 2013, č. j. 6 As 61/2013-20, ze dne 12. 10. 2016, č. j. 6 As 231/2016-30). Z uvedených rozhodnutí přitom vyplývá i to, že hrozba dalšího procesního vývoje ve správním řízení, resp. důsledky rozsudku krajského soudu pro veřejnou správu nejsou samy o sobě důvodem pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Např. v označeném usnesení ze dne 24. 4. 2007, č. j. 2 Ans 3/2006-49, rozšířený senát příkladmo uvedl jako relevantní situaci pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti žalovaného správního orgánu případy vrácení řidičského oprávnění duševně choré osobě, vystavení zbrojního průkazu nebezpečnému recidivistovi, či udělení povolení k obchodu s vojenským materiálem zločinnému podniku.

[8] Dále lze poukázat na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 7. 2015, č. j. 10 Ads 99/2014-58, podle něhož: *„Správní soudnictví obecně slouží zejména k ochraně veřejných subjektivních práv. Podle § 73 s. ř. s. nemá žaloba odkladný účinek, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. [...] Kasační stížnost, jako mimořádný opravný prostředek, směřuje proti již pravomocnému rozhodnutí, a do doby rozhodnutí o kasační stížnosti je rozhodnutí krajského soudu závazné a nezměnitelné. Proto se na takové rozhodnutí pohlíží jako na správné. [...] Je pravda, že čistě jazykový výklad § 73 odst. 2 s. ř. s. by mohl svádět k závěru, že při posuzování, zda odkladný účinek přiznat, anebo nikoli, se poměřuje pouze a jen vzájemný poměr újmy žadatele o jeho přiznání a újmy jiných osob. V tomto smyslu*

pokračování

by tedy i vcelku nepatrná újma žadatele mohla být důvodem přiznání odkladného účinku, byla-li by újma ostatních osob ještě mnohem „nepatrnější“. Takový mechanický výklad by však opomíjel základní znak institutu odkladného účinku, a sice že jde o institut výjimečný, který nemá být v řízeních před správními soudy pravidlem. (...) Vznik takto chápané újmy musí být v příčinné souvislosti s výkonem či jiným právním následkem plynoucím z rozhodnutí krajského soudu. Zatímco žalobce bude zpravidla spojovat újmu se svými subjektivními právy, která může okamžitý výkon rozhodnutí krajského soudu skutečně závažně ohrozit, žalovaný žádná subjektivní práva nemá. Tím spíše nemůže mít práva, jež by mohla být výkonem napadeného rozsudku či jeho jinými následky ohrožena. Jeho úkolem je v soudním řízení hájit zákonnost jím vydaného rozhodnutí. Otázka zákonnosti rozhodnutí není důvodem pro přiznání odkladného účinku. [...] Jako příklad újmy na straně žalovaného lze uvést ohrožení důležitého veřejného zájmu, kterým je ochrana vzácné kulturní památky, jež by mohla být nepřiznáním odkladného účinku kasační stížnosti žalovaného nevratně poškozena nebo zničena. [...] Za ohrožení důležitého veřejného zájmu lze považovat i případy, které již rozšířený senát jako výjimečné uvedl v usnesení ve věci sp. zn. 2 Ans 3/2006: vrácení řidičského oprávnění duševně choré osobě, vystavení zbrojního průkazu nebezpečnému recidivistovi, udělení povolení k obchodu s vojenským materiálem zločinnému podniku. [...] Považovala-li by se pouhá hrozba existence dvou odlišných rozhodnutí sama o sobě za újmu, musel by být odkladný účinek přiznáván téměř ke každé žádosti správního orgánu, jehož rozhodnutí bylo krajským soudem zrušeno. Tento postup by odporoval shora popsanému smyslu a účelu zákonné úpravy a mohl by vést i k nerovnosti stran, tj. k porušení § 36 odst. 1 s. ř. s. Zatímco žalobce by přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dosáhl jen za skutečně výjimečných okolností, žalovanému by ve většině případů stačilo pouze to, že krajský soud jeho rozhodnutí zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Přestože je nutno existenci dvou rozhodnutí v téže věci hodnotit jako negativní, jedná se o důsledek povahy kasační stížnosti jako mimořádného opravného prostředku. Pokud by správní orgány neměly být vázány pravomocnými rozhodnutími krajských soudů, kterými se ruší jejich správní akty, pak by zákonodárce musel zcela změnit koncepci kasační stížnosti jako opravného prostředku proti pravomocným rozhodnutím krajských soudů.“

[9] Optikou výše uvedeného nahlížel Nejvyšší správní soud na podanou žádost o přiznání odkladného účinku.

[10] Jak již bylo výše uvedeno, odkladný účinek lze přiznat při splnění podmínky, že by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro navrhovatele nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a dále při současném splnění podmínky, že přiznání odkladného účinku nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Uvedené podmínky je přitom nutno splnit kumulativně (současně). Nesplnění jen jedné z podmínek vyvolává nemožnost přiznání odkladného účinku.

[11] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tím, zda újma tvrzená stěžovatelem vůbec naplňuje předpoklady pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, resp. zda by přiznání odkladného účinku kasační stížnosti vůbec bylo způsobilé odvrátit stěžovatelem tvrzenou újmu. Stěžovatel v návrhu především zdůrazňuje, že přiznání odkladného účinku požaduje jak z důvodu ochrany žalobce, tak z důvodu šetření státního rozpočtu. Tuto argumentaci Nejvyšší správní soud nemůže přijmout. Částku, která má být ze státního

rozpočtu vyplacena, lze ve vztahu k hospodaření státu považovat za bagatelní, kdy tato nemůže státu způsobit žádnou vážnou újmu. Nadto žalobce sám nepovažuje její případné vrácení žalovanému za újmu, která by odůvodňovala přiznání odkladného účinku. Argumentace žalovaného je proto zcela lichá a přiznání odkladného účinku neodůvodňuje.

[12] S ohledem na to, že stěžovatel výše uvedeným požadavkům na tvrzení a osvědčení skutečností týkajících se hrozící újmy svými značně obecnými tvrzeními nedostál, Nejvyšší správní soud návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti zamítl, aniž by se zabýval naplněním zbylých dvou podmínek. Tím však zdejší soud žádným způsobem nepředjímá své budoucí rozhodnutí o věci samé (usnesení NSS ze dne 4. 10. 2005, č. j. 8 As 26/2005-76, č. 1072/2007 Sb. NSS).

[13] Usnesení o odkladném účinku žaloby s ohledem na svůj procesní charakter nezakládá překážku věci rozhodnuté, a proto v případě posunu ve skutkových okolnostech lze o návrhu na přiznání odkladného účinku rozhodnout i opětovně, stejně jako lze již přiznaný odkladný účinek i bez návrhu zrušit, odpadnou-li v mezidobí důvody pro jeho přiznání (§ 73 odst. 5 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. dubna 2023

David Hipšr
předseda senátu